

Van een ontwikkeld, beschaafd land mag, nee moet, worden verwacht dat het naast de waarde van natuur voor de mens - deels maar niet geheel in geld uit te drukken - ook de intrinsieke waarde van de natuur (landschap, ecosysteem, soorten, individuen) ten volle onderkent. In de afweging van vele belangen moeten, juist in een dichtbevolkt land als het onze, de ruimte en bescherming die we 'natuur' gunnen zwaar wegen. Denken op lange termijn is hierbij noodzakelijk.

In bijvoorbeeld een arm land als Slowakije is te zien hoe prachtig natuurgebied juist dankzij beschermde EU-status wordt behoed voor verrommeling, bouw van villa's, ongereguleerde houtkap en dergelijke. De Nederlandse regering erkent de beschermde status van de *op basis van Europees recht* beschermde natuurgebieden in ons land, maar wil nu geen stap verder gaan – een radicale breuk met het beleid tot nu toe. Bescherming van andere natuurmonumenten wordt opgeheven. Instandhoudingsdoelstellingen die alleen nationaal zijn bepaald worden geschrapt.

Deze houding ten aanzien van natuur is desastreus als we de waarde van natuur serieus nemen. De bepaling bijvoorbeeld dat verstoring van vogels verboden is indien die verstoring "van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort" laat een zeer grote mate van 'verstoring' toe. Bescherming is hier minimaal.

Het belang van particulieren en provincies voor natuurbescherming is evident. In het wetsvoorstel worden echter taken en verantwoordelijkheden verregaand bij provincies gelegd. Tegelijkertijd geeft het wetsvoorstel zelf het voorbeeld van wat hier mis kan gaan - door zich als landelijke overheid slechts minimalistisch te houden aan wat vastligt in Europees recht en zich te onttrekken aan verdere verantwoordelijkheid! Zoals toezicht op bijvoorbeeld banken of op eerlijke concurrentie noodzakelijk is gebleken, zo moeten er regels en toezicht zijn die hoogwaardige, wetenschappelijk onderbouwde natuurbescherming garanderen waar lagere overheden of particulieren zorg dragen voor concrete invulling. Schokkend is dat het beschermingsregime voor beschermde natuurmonumenten komt te vervallen – waarbij provincies "desgewenst" (!) planologische bescherming kunnen bieden (middels de wet ruimtelijke ordening). Ook soortenbescherming komt bij provincies te liggen. Het is dus niet uitgesloten dat bescherming per provincie verschilt.

"Mogelijkheden om ecologie en economie te verbinden" zijn er zeker. Zo trekken natuurgebieden toeristen met hun vraag naar horeca en accommodatie. Bij zulke verbinding van ecologie en economie moet wetenschappelijk verantwoorde natuurbescherming gegarandeerd blijven. Goede natuurbescherming is geen werk van natte vinger en één pennestreek, maar moet berusten op recente wetenschappelijke inzichten in verbreiding van organismen, natuurlijke populatieregulatie, populatiegenetische processen enzovoort. Daarbij moet men ook over de landsgrenzen kijken. Vogels die hier doortrekken of 's winters verblijven zijn de broedvogels van andere landen. Zij verdienen onze bescherming, zoals ook wij niet willen dat onze broedvogels tijdens hun trek in zuidelijker landen worden bedreigd. Van groot belang is verder te beseffen dat achteruitgang van natuurgebied moeilijk te herstellen is; niet alles is maakbaar, omkeerbaar. Bij de relatie tussen ecologie en economie moet men ook denken aan de positieve effecten van natuur op gezondheid (problemen als obesitas, stress en luchtvervuiling) en welbevinden van mensen, werknemers dus.

Ruim honderd jaar geleden begon de Nederlandse natuurbescherming zich te ontwikkelen. Veel mooie resultaten van beleid dreigen nu teniet te worden gedaan – zonder blijk van historisch besef en inzicht in het belang van continuïteit, en achteloos voorbijgaand aan de

voorspelbare en vrijwel onomkeerbare schade. Nederland streeft terecht naar ontwikkeling tot een hoogwaardige kenniseconomie en bijbehorend hoog opleidingsniveau. Daarbij behoort Nederland `natuur' (landschap, ecosystemen, soorten) te koesteren vanwege haar intrinsieke waarde en haar waarde voor mensen, en deels ook uit verantwoordelijkheid ten aanzien van (de natuur in) andere landen. Vroeger spraken sommigen ten aanzien van natuur nog wel eens van rentmeesterschap. Het voorliggende ontwerp-wetsvoorstel echter, waar de relatie tussen wetenschap en beleid ver te zoeken is, heeft desastreuze consequenties voor de Nederlandse natuur.

Frank Zeiss, Nieuwegein